

دیدگاه

شماره: ۸۲۰	موضوع: ضرورت ساماندهی لجستیک و زنجیره های تامین با محوریت وزارت صنعت، معدن و تجارت
تاریخ: ۹۶/۱۱/۲۳	

توضیح اجمالی:

لجستیک و زنجیره تامین مقولاتی فرابخشی هستند که چندین وزارتخانه از جمله وزارت صنعت، معدن، تجارت، راه و شهرسازی، جهاد کشاورزی و امور اقتصادی و دارایی (گمرک) در توسعه آن نقش دارند و لذا باید در عالی ترین سطح مدیریتی این وزارتخانه ها هماهنگی صورت گیرد. با گذشت بیش از سه دهه از بحث مدیریت لجستیک و زنجیره تامین، از یک طرف کشورها و سازمان های بکارگیرنده این دانش، سودهای سرشار و صرفه جویی های کلان مالی از این بابت داشته اند و از طرف دیگر مردم نیز به عنوان مشتریان از این بابت منتفع شده اند.

سه رکن ضروری و یا ستون اصلی در بهبود و ارتقای لجستیک و زنجیره تامین کشور شامل: همکاری (Coordination)، هماهنگی (Collaboration) و یکپارچه سازی (Integration) است که کشور در این سه رکن ضعیف می باشد. یکی از چالش های اساسی در مدیریت کشور که مشکلات متعددی را در سطح ملی و منطقه ای ایجاد نموده، عدم وجود یکپارچگی، انسجام و هماهنگی بین دستگاه های مسئول در زمینه فراهم سازی و تامین اقلام، کالاها و خدمات مورد نیاز مردم می باشد. این مسئله از آنجا ناشی می شود که نقش، جایگاه، حدود وظایف و اختیارات و مسئولیت های بخش های مختلف کشور در زنجیره های کالا با رویکرد سیستمی و یکپارچه تعیین نشده و مورد واکاوی قرار نگرفته است. وزارت صنعت، معدن و تجارت بدون شک از یک سو، متولی و مسئول اصلی زنجیره های تامین کشور اعم از صنعتی، معدنی و بازرگانی است و از سوی دیگر در کنار وزارت راه و ترابری، دو بال لجستیکی کشور محسوب می شوند. چرا که لجستیک یک رکن اساسی بازرگانی و تجارت کشور و همچنین صنایع کشور محسوب می شود.

نکات کلیدی:

نتایج مطالعات صورت گرفته در موسسه مطالعات و پژوهش های بازرگانی بیانگر آن است که یکی از معضلات و موانع توسعه لجستیک کشور و ساماندهی زنجیره های تامین در کشور، چندگانگی، عدم همکاری و ناهماهنگی در مراجع تصمیم گیری این حوزه است. در این راستا پیگیری موضوع «ساماندهی لجستیک و زنجیره های تامین» در وزارت صنعت، معدن و تجارت قابل توصیه است تا بتوان با ایجاد سازوکار همکاری و هماهنگی درون وزارتخانه ای (بین معاونت ها و سازمان های مختلف وزارتخانه که در این حوزه مسئول هستند) و بین وزارتخانه ای (همچون وزارت راه، وزارت جهاد کشاورزی، گمرک از وزارت امور اقتصادی و دارایی، وزارت ارتباطات و ...) زمینه ایجاد تحولی مثبت در حوزه لجستیک و زنجیره تامین کشور را فراهم کرد.

با توجه به اهمیت جایگاه و نقش تعیین کننده بخش بازرگانی در ایجاد تعادل بین تهیه، تامین و توزیع کالا و خدمات در پیشگیری از بروز بحران های ملی و منطقه ای و نیز امکان کاهش قابل توجه هزینه های این زنجیره در سطح اقتصاد ملی و سودآوری آن در صادرات و اقتصاد جهانی، لزوم توجه جدی به ساماندهی زنجیره های تامین کالا با محوریت سیستم بازرگانی کشور و با همکاری سایر سیستم های مدیریتی کشور در قالب یک طرح ملی احساس می گردد. اهم برخی برنامه های کلان کشور به - منظور ساماندهی لجستیک و زنجیره های تامین کشور شامل موارد زیر است:

- توسعه زیرساخت های تجاری و آمایش یکپارچه صنعت، معدن و تجارت کشور
- ساماندهی و ارتقای عملکرد لجستیک و زنجیره های تامین کشور
- طراحی پیکربندی شبکه بازرگانی داخلی کشور و نوین سازی آن
- تسهیل حضور بنگاه های تولیدی و خدماتی کشور در زنجیره های تامین جهانی
- مدیریت آمار و اطلاعات بازرگانی کشور
- طراحی شبکه تامین و توزیع (شبکه لجستیک) کالاهای راهبردی و اساسی
- توسعه شبکه توزیع و توانمندسازی بازیگران آن
- رتبه بندی و ارزیابی عملکرد بازیگران کلیدی لجستیک و زنجیره تامین
- مدیریت و برنامه ریزی تأمین و توزیع کالا
- ایجاد و توسعه شرکت های تخصصی لجستیکی در کشور
- مدیریت بازگشتی ها (لجستیک معکوس)^۱
- پیاده سازی نظام قابلیت ردگیری و ردیابی کالا در زنجیره های تامین کالاهای مهم کشور
- کاهش هزینه های لجستیکی و قیمت تمام شده در زنجیره های تامین مختلف کشور
- مدیریت لجستیک کالاهای ضروری در شرایط بحران
- پیش بینی، مدیریت و برنامه ریزی عرضه و تقاضای کالاهای اساسی و راهبردی
- توسعه و گسترش تجارت الکترونیک و خرده فروشی نظام مند
- طراحی سازوکار هماهنگی بین نهادی در حوزه تجارت و حمل و نقل

^۱ طبق تعریف، لجستیک معکوس عبارتست از فرآیند برنامه ریزی، پیاده سازی و کنترل بهینه جریان مواد خام، واسطه و کالای مصرفی و اطلاعات مرتبط با آن ها از نقطه مصرف به نقطه مبدأ به منظور احیای ارزش آن ماده و یا کالای برگشتی.